

VSO tabor mladih
Maribor, 13. 11. 2015

Klementina Cifer

OSAMOSVOJITVENA VOJNA

V obdobju osamosvajanja Slovenije sem bil komandir postaje milice Radlje ob Dravi z oddelkoma milice Podvelka in Muta. Po razglasitvi samostojnosti Slovenije, smo zaradi groženj JLA (Jugoslovanske ljudske armade) vpoklicali tudi več kot 70 rezervnih miličnikov. V tem času sem osebno varoval in skrival dokumente (evidence, sezname) ljudske obrambe (OLO Radlje), vseh vojaških obveznikov občine Radlje, da do njih ne bi mogle priti nepoklicane osebe (pripadniki JLA). Razporejal sem službe miličnikom na opazovalnih točkah na magistralni cesti od Ožbalta do Dravograda. Na skrivne lokacije smo odpeljali orožje in strelivo. Prav tako smo imeli pripravljene arhive in drugo pomembno dokumentacijo za selitev na tajne lokacije. Z aktivnimi in rezervnimi miličniki smo varovali pomembne objekte kot so občina, dravske elektrarne, mejni prehod Radlje in male obmejne prehode Pernice, Bistriški jarek, Remšnik in Kapla. Opazovali smo tudi obmejne stražnice JLA in spremljali premike vojakov in vojaških vozil. Prav tako so miličniki poostreno nadzorovali cestni in železniški promet.

Po razglasitvi samostojnosti republike Slovenije je JLA pričela izvajati vojaške premike iz smeri Maribora preko Ruš sta krenili koloni oklepnih vozil, o čemer me je obvestila uprava za notranje zadeve Slovenj Gradec. Takoj sem izdal ukaz naj se začnejo ovire (barikade) na magistralni cesti. V Zg. Kozjem vrhu so pripadniki TO (teritorialne obrambe) podrli preko ceste nekaj dreves, z miličniki pa smo v Radeljskih klancih postavili veliko oviro s hlodovino. Zavarovali smo to oviro. Dodatno sem ukazal delavcem GG Radlje, da podrejo na to oviro še dve veliki drevesi iz grajskega parka. Eno drevo je bilo celo zaščiteno drevo. Dvema občanoma R. H. In še enemu sem dal nalogo, da pripravita in prineseta motolovke. To so steklenice napolnjene z bencinom in krpami za vžig. Motolovke so bile narejene iz pivovskih steklenic in pripravljene za napad na prihajajočo kolono vojaških vozil. Prihajajoči koloni vojaških vozil je iz zraka ves čas opazoval tudi vojaški helikopter, zato smo se morali tudi skrivati in maskirati, da bi bili čim manj opazni. V prvi koloni oklepnih vozil je bilo 8 vozil, čez čas pa se jim je v Radljah priključila še druga kolona 6 oklepnih vozil. Ves čas smo imeli ukaz, da ne smemo streljati na vojake, razen če bi se morali braniti. Ko so vojaki z enim oklepnikom pričeli odstranjevati oviro, smo se miličniki in vod pripadnikov TO, kateri so bili oboroženi z ročnimi metalci min, umaknili v klenec ob cesti na Zv. Vižingi. Vojaki so ob mostu v dolini Radeljskih klancev postavili ostrostrelce. Bile so zelo napete razmere, še posebej pa me je bilo strah, ker je občinski štab TO izvajal vpoklic svojih pripadnikov na dvorišču dvorca, ki je oddaljeno od kolone vozil le okoli 50m.

V Radeljskih klancih smo tako zadrževali združeno kolono vojaških oklepnikov več kot 4 ure. V tem času so se lahko miličniki in pripadniki TO dodatno organizirali za obrambo mejnih

prehodov Vič in Holmec, katera sta koloni nameravali zavzeti. V popoldanskem času sem dobil ukaz, da se z miličniki premaknemo in organiziramo varovanje mejnega prehoda Radlje.

Na samem mejnem prehodu in v okoliških zgradbah nas je bilo okoli 80 miličnikov in pripadnikov TO. Žal smo bili izpostavljeni na samem mejnem prehodu in lahka tarča vojakom, ki so bili na dveh straneh ob robu gozda v strelskih rovih. Z avstrijskimi varnostnimi organi smo zelo dobro sodelovali. Na njihovem mejnem prehodu sem imel že 2 dni prej miličnika S. P. V civilni obleki, ki je s fotoaparatom dokumentiral ob in na našem mejnem prehodu. Dvakrat nas je obiskala tudi deželna glavarka Štajerske in ponudila pomoč, če bi bilo treba naše občane peljati v bolnišnico in tudi ranjence.

V noči iz 26. Na 27. Junij je izredno močno deževalo, tako da so bili miličniki, ki sem jih pošiljal v izvidnico popolnoma premočeni. S komandirjema karavl (mejnih stražnic) sem imel občasno telefonsko zvezo z indukcijskim telefonom.

Že leta pred tem smo z vojaki dobro sodelovali in bili celo prijatelji. Tudi oni so bili v težkem položaju, saj so k njim poslali dodatno število vojakov s posebej izurjenim oficirjem iz Beograda. Slednji je zahteval, da se moramo miličniki umakniti in zapustiti mejni prehod. Seveda tega nisem storil. Citiral sem mu predpis, ki določa, da je območje 60m levo in desno od mejnega prehoda pod nadzorom milice in da vojska tja nima pravice vstopa.

Iz avstrijske strani so prišli pripadniki mednarodne organizacije Unprofor in me izpraševali kako upoštevamo in izvajamo ukrepe po mednarodnem vojnem pravu. Prav tako so me na avstrijski mejni prehod povabili pripadniki državne varnosti Avstrije in mi povedali, da posamezniki TO kršijo mejni režim in se gibljejo po ozemlju države Avstrije. Predstavil sem jim razmere in dogajanja na območju mejnega prehoda Radlje. Zahvalili so se mi za dobro sodelovanje, saj sem avstrijske uslužbence občasno obveščal o dogajanjih po Sloveniji in na Koroškem. Uslužbenec državne varnosti Avstrije mi je na koncu zaželel veliko uspeha in naj ne "preveč" kršimo mejni režim.

Na našem mejnem prehodu, dan pred blokado, sta prišla v Slovenijo dva avstrijska novinarja. Žal sta bila oba ubita ob bombnem napadu JLA na letelišče Brnik.

Z razvojem dogodkov smo miličniki s pogajanji postopno prevzeli vojake mejnih stražnic Bistriški jarek, Brezovec in Kapunar, Remšnik in Kaplo, opremo in oborožitev s stražnic pa so prevzemali pripadniki TO. Vojake smo pripeljali v kulturni dom, od tu pa smo jih prepeljali v zbirne centre. Še posebej se mi je v spomin utisnil dogodek, ko smo pripeljali vojake s karavle Kapunar, ko je k meni pritekel vojak bosanske narodnosti in mi začel poljubljeni roko in se mi zahvaljevati, da smo jih rešili.

Alojz Cifer, rojen 21. 12. 1949, stanujoč Št. Janž pri Radljah 72, Radlje ob Dravi.

Moj dedi Alojz je prejel najvišje državno odlikovanje "častni znak svobode" za zasluge pri obrambi države.

Klementina Cifer, 2.b